

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 355-1909)

Originalt emne

Kirkelige Forhold

Kirkelige Forhold/Sct. Pauls Kirke

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 22. december 1909](#)
- 2) [Byrådsmødet den 13. januar 1910](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 22. december 1909 - side 19

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 355-1909)

Fra Biskoppen over Aarhus Stift forelaa følgende Skrivelse om Ordningen af de præstelige Forhold i Sct. Pauls Sogn:

"I Skrivelse af 1. f. M. til Deres Højærværdighed angaaende den midlertidige Ordning af den præstelige Betjening af Aarhus St. Pauls Sogn udtalte Ministeriet, at man forbeholdt sig senere Meddelelse med Hensyn til den Retssag, som vilde blive institueret mod Aarhus Byraad for at faa fastslaaet Omfanget af Kommunens Pligt til efter den tidligere indgaaede Overenskomst af 1. og 11. November 1898 at yde Bidrag til den endelige Ordning af de præstelige Forhold i det nævnte Sogn,

Da de Beslutninger af Byraadet, som nødvendiggøre det omtalte Sagsanlæg, imidlertid ere fattede af et tidligere Byraad, og det nuværende Byraads Stilling til Sagen er Ministeriet ubekendt, maatte Ministeriet finde det rigtigst, forinden Søgsmålet rettes mod Raadet, at



dette fik Lejlighed til at udtale sig om, hvorvidt det i Sagen staar paa samme Standpunkt som det foregaaende Byraad og altsaa vægrer sig ved at godkende Ministeriets Opfattelse af Retsforholdet. Man skal derfor henstille til Deres Højærværdighed, om ikke en saadan Erklæring fra det nuværende Byraad bør søges tilvejebragt, og saafremt De er enig heri, bedes De foretage den fornødne Henvendelse til Byraadet og derefter meddele Ministeriet dettes Svar.

Det bemærkes herved, med Henvisning til det Forslag til en forligsmæssig Afgørelse af Sagen, som De ifølge Deres Skrivelse til Ministeriet af 25. Marts d. A. under 17. Februar havde fremsat for det daværende Byraad, at Ministeriet ved Sagens eventuelle fornyede Forelæggelse for Byraadet ikke ønsker en saadan forligsmæssig Ordning fremdraget paany".

I Anledning heraf tillader jeg mig tjenstlig at udbede mig det ærede Byraads Erklæring om, hvorvidt det i den omhandlede Sag staar paa samme Standpunkt som det foregaaende Byraad".

Fra Budgetudvalget forelaa følgende Indstilling: I Anledning af foranstaaende Skrivelse har Budgetudvalgets Medlemmer Mousten og Simonsen foreslaaet, at Byraadet svarer, at Raadets Stilling til Sagen er den samme som det tidligere Byraads.

Udvalgets Formand og Rahr - det 5. Medlem - * var fraværende - mene, at det vilde være urigtigt at fremtvinge en Retssag angaaende det omhandlede Forhold alene paa Grundlag af den Paastand, at Embedsboligen maa medregnes ved Afgørelsen af, om Sognepræstens Løn overstiger de 5000 Kr., hvilken Paastand næppe vil kunne gennemføres ved Domstolene. De nævnte to Medlemmer foreslaar derfor, at der svares, at Byraadet vil gaa ind paa ikke at medregne Embedsboligens Lejeværdi, naar paa den anden Side Ministeriet

-under Hensyn til Embedets stadig stigende Indtægter - vil indrømme, at der hvert Aar foretages en Regulering af disse, saaledes at det Beløb, hvormed de i det foregaaende Aar

-afset fra Embedsboligen, Indtægterne ved Konfirmation og Begravelse samt de personlige Tillæg - have oversteget 5000 Kr. for Sognepræsten og 3600 Kr. for den residerende Kapellan, fradrages i Kommunens Tilskud for det paagældende Aar".

Formanden forelagde Skrivelsen og Indstillingen.

Mousten kunde ikke se andet, end at den gejstlige Side søgte at faa mere, end der tilkom den efter Overenskomsten. Han ønskede ikke at fremkalde nogen Proces, men naar Lønningerne udgjorde det Beløb, de skulde, burde Kommunen ikke tilskyde yderlig. Efter Overenskomsten skulde Kappellanen have 3000 Kr., men efter Formandens og Hr. Rahrs Forslag vilde han faa 3600 Kr. Han skulde anbefale, at man svarede, at man holdt sig til den tidligere Afgørelse.

Formanden mente, at Spørgsmaalet var, om Boligen skulde medregnes, hvad han ikke troede, man fik Ret i. Det af Hr. Rahr og ham stillede Forslag vilde være ret gunstigt for Kommunen.

Jakob Jensen fandt, at det vilde have været heldigt, om der var gjort Rede for, hvorledes Pengene til Præsterne kom ind. Der stod vist intet i Overenskomsten om, at Reguleringen skulde foregaa, naar Gejstligheden ønskede det, saa Byraadet kunde sikkert foretage Regulering hvert Aar, om det vilde. Der indeholdtes altsaa ingen Indrømmelse til Byen i Formandens og Hr. Rahrs Forslag. Hvis der imidlertid var Udsigt til ved denne Sag at faa en Ordning over det hele, kunde man maaske nok i dette Tilfælde strække sig noget videre.

Formanden kunde ikke se andet, end at der vilde være Fordel for Byen ved at faa Indtægterne reguleret hvert Aar; Overenskomsten var forøvrigt ret tvivlsom paa dette Punkt. De udtømmende Opgørelser om Præsternes Indtægter fandtes i Skrivelsen af 1908.

Laursen kunde anbefale Formandens og Hr. Rahrs Forslag, naar der i dette blev foretaget en lille Ændring. Det laa ikke i Overenskomsten, at der kunde foretages en aarlig Regulering; men at lægge den stigende Skat til Grundlag for Offer afløsningen var ikke heldigt. Byraadet skulde være varsom med at paastaa, at det havde nogen Adkomst til Præsteboligen i Sct. Pauls Sogn, da det aldrig havde givet en Øre til den. Hele Landet over tilhørte Præsteboligerne Embederne, saa det vilde være uklogt at røre ved den Side af Sagen. Det eneste, man vilde opnaa ved at sætte sig imod Overenskomsten, var, at man bevarede de abnorme Forhold i det meget store Sogn. Ministeriet vilde nemlig næppe anlægge Sag, men lade det gaa som hidtil, og det havde Aarhus Byraad ingen Interesse af, hvorimod det nok havde Interesse af at faa de kirkelige Forhold derude ordnet, uden at Byen kom til at betale for meget dertil. Han skulde derfor foreslaa, at Kommunens Tilskud til Præstelønningerne i Sct. Pauls Sogn hvert Aar udfandtes ved fra de 9200 Kr. at trække Offer afløsningssummen for det foregaaende Aar, Afløsningssummen for Brændselsdeputatet og Gennemsnitssummen for Accidenser for det foregaaende Treaar,

dog med Undtagelse af Konfirmandsoffer og Betaling for Ligtaler.

Mousten kunde godt tænke sig at gaa med til Hr. Laursens Forslag, hvis det kunde komme fra de gejstlige Autoriter, men han kunde dog ogsaa godt tænke sig, at de 4400 Kr. for Ligtaler og i Konfirmandsoffer kunde blive regnet med til Lønnen, hvis det kom til Proces

Simonsen anbefalede at fastholde det engang tagne Standpunkt. Boligspørgsmaalet var Kernen i Sagen, og han kunde ikke forstaa, hvorfor Boligen ikke skulde medregnes i Lønnen. Forholdet var jo dog, at de gejstlige Herrer i Sct. Pauls Sogn var lige ved at drukne i Penge, saa man skulde ikke gaa med til mere, end man var nødt til. Sognepræsten havde i Aar faktisk en 12000 Kr. i Indtægt, saa man kunde nok forlange, at han skulde afgive noget. Hverken Byraadet eller Befolkningen var interesseret i, at man fik flere Præster derude.

Jakob Jensen kunde ønske Sagen udsat til næste Møde for nøjere at undersøge et Forhold, han først nu var blevet opmærksom paa.

Laursen fremhævede, at man ved at tiltræde Formandens og Hr. Rahrs Forslag vilde komme ind i et velvilligt Forhold til de kirkelige Autoriteter, hvad Aarhus kun kunde have pekuniær Interesse af, samtidig med at Sognet fik en passende gejstlig Betjening. Han kunde ikke indse, hvorledes Forslaget skulde kunne komme til at foreligge fra de gejstlige Autoriteter, men kunde Byraadet gaa med til det, havde han Grund til at tro, at det ikke vilde blive forkastet. Han kunde støtte Forslaget om at udsætte Sagen.

Mousten troede, at Spørgsmaalet om Boligen vilde være væk, hvis Hr. Laursens Forslag blev fremmet. Han var ikke klar over, hvad der medregnedes til Accidenser.

Laursen oplyste, at det efter hans Forslag vilde blive Pligt for Sognepræsten hvert Aar at lave en Oversigt over Accidenserne.

Jakob Jensen mente, at Budgetudvalget kunde føre Forhandlingerne videre, saaledes at man kunde faa oplyst, om et saadant Forslag vilde blive modtaget.

Sagen udsattes.

Uddrag fra byrådsmødet den 13. januar 1910 - side 5

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

Fra Budgetudvalget forelaa følgende Indstilling angaaende Fastsættelse af Kommunens Tilskud til Præstelønningerne i Set. Pauls Sogn:

"Efter at Sagen paany har været til Behandling i Budgetudvalget, indstiller dettes Flertal, Borgmesteren, Mousten og Marinus Petersen, at der stilles Forslag om, at Fastsættelsen af Kommunens Tilskud til Præsterne i Sct. Pauls Sogn i Henhold til Overenskomsten af 1898 for hvert Aar sker paa følgende Maade:

Man sammenlægger følgende Summer:

1. Offersummen, dels Afløsningssummen dels det militære Offer for det foregaaende Aar,
2. Afløsningssummen for Brændselsdeputatet og
3. Gennemsnitssummen af Accidenser (herfra undtaget Konfirmandoffer og Betaling for Ligtaler) i de forudgaaende 3 Aar.

Hvad der herefter kommer til at mangle i 9200 Kr., tilskyder Kommunen, dog ikke ud over 1800 Kr.

Mindretallet (Simonsen) forbeholder sig nærmere at motivere sin Stilling i Sagen."

Formanden forelagde Indstillingen. Simonsen kunde tiltræde Indstillingen under Forudsætning af, at Byraadet dermed frafaldt Kravet paa Boligen. Forhandlingerne sidst kunde han ikke tyde paa anden Maade, end at man opgav Tanken om Proces, og hvis dette var Tilfældet, kunde han være med til Indstillingen. Disse Udtalelser ønskede han at fremsætte, for at det ikke skulde hedde sig, at han havde frafaldet Kravet paa at regne Boligen med til Embedslønnen.

Jakob Jensen beklagede Hr. Simonsens Udtalelse, da Indstillingen var formet saaledes, at Boligspørgsmaalet til enhver Tid kunde tages op. Laursen vilde takke Budgetudvalget for Forslaget, der kun kunde opfattes som en udstrakt Haand fra Byraadet for at komme ud af Striden, og forhaabetitlig vilde det virke saaledes, at Kommunen kunde spare noget, og der dog vilde komme bedre ordnede Forhold i Sct. Pauls Sogn.

Simonsen mente, at man maatte stemme imod Forslaget, hvis man ønskede Boligen medregnet.

Mousten fremhævede, at det ikke var Boligen, der spillede nogen videre Rolle i denne Sag,



men om det sidste Aar skulde tages med eller ej ved Beregningen af Offer afløsningen.

Jakob Jensen kunde udmærket godt stemme for Indstillingen og dog være med til at tage Boligspørgsmaalet op, naar man ønskede det.

Laursen saa intet i Vejen for til enhver Tid at tage et Spørgsmaal op til Forhandling. Byen havde imidlertid ingen Ejendomsret til Boligen, saa man fik heller ingen, selv om man krævede den. Han troede, at Forslaget i alle Maader vilde vise sig at være rimeligt i enhver Henseende.

Formanden ansaa det for mindre væsentlig, hvilke Forudsætninger hver især stemte med. Indstillingen vedtoges.